

Урок 10

Тема. Утвердження в романі «Життя і незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо» можливості гармонійного співіснування людини й природи, людей, що належать до різних культур

Мета уроку (розвиток компетентностей). *Предметних і комунікативних:* знання й розуміння змісту прочитаних епізодів роману; *уміння* переказувати прочитане різними способами, відповідати на питання до художнього твору, формулювати тему та ідею прочитаного тексту, розуміти й пояснювати позицію автора щодо гармонійного співіснування людини і природи та людей, що належать до різних культур; висловлювати своє ставлення до зображених у творі людей, подій, ситуацій, явищ тощо. **Ключових:** розвиток уміння визначати головну і другорядну інформацію в тексті/медіатексті; розуміти порушені у творі проблеми; формування навичок створювати власний усний текст на основі прочитаного.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація за темою уроку.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань.

Хвилинка творчості. Презентація проєктів про заняття Робінзона Крузо на острові, (домашнє завдання).

II. Мотивація навчальної діяльності. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми. **Вступна бесіда.** Чи знаєте ви, що таке *гармонія*? *Гармонія* – це злагодженість, взаємна відповідність предметів, явищ, частин цілого. Протилежні гармонії поняття – конфлікт, протистояння, ворожнеча. Моряк Александер Селкірк, історію якого покладено в основу роману про Робінзона Крузо, прожив на безлюдному острові трохи більше чотирьох років. За цей час він майже розучився розмовляти і ледь не здичавів, оскільки потрапив у чуже для себе середовище. Капітан Роджер Вудс, який визволив Селкірка з острівного полону, згадував, що той докладав усіх зусиль, щоб вижити. Запорука його виживання – це протистояння ворожій природі, внутрішній конфлікт із самим собою. Натомість Робінзон Крузо створив власний цивілізований світ в мініатюрі. Які ж секрети успішного життя містить роман про Робінзона Крузо? І чому герой згодом прийшов до висновку, що перебування на безлюдному острові стало йому добром?

III. Формування знань, умінь, навичок і компетенцій. Робота з текстом.

Пошукова робота в групах (с.39-61 підручника). 1. Дослідіть текст твору і дайте відповідь на питання, як Робінзону вдалося знайти внутрішню гармонію і жити в ладу із самим собою. 2. Дослідіть текст твору і дайте відповідь на питання, як Робінзон зміг улаштувати собі гармонійне і комфортне життя, опинившись поза цивілізацією серед дикої природи.

Можливі форми представлення результатів: цитатний план, скрайбінг, логічна схема, розповідь від імені героя, хронологічна таблиця перебування героя на острові.

Коментоване вибіркове читання і аналіз тексту (с.61-73).

- Чому Робінзон, який, за його власними словами, «не потребував нічого, крім людського товариства», так злякався, побачивши слід людської ноги?

- Які заходи безпеки вжив Робінзон, щоб уникнути зіткнення з індіанцями?

- Чому він постійно називає жителів місцевих островів дикунами? Чи можемо ми сказати, що дикуни – це люди, які не мають жодної цивілізації?

- Що допомогло герою подолати свій панічний страх зустрічі з індіанцями?

- Який план виник у нього щодо зіткнення з дикунами? Як він був реалізований?

- Прокоментуйте міркування Робінзона, що «...настав час діяти, коли я хочу придбати слугу, а може, й товариша чи помічника». Як у цих словах відображено погляди тогочасного європейця на мешканців інших континентів? Що, врешті, для нього важливіше: мати слугу, мати товариша чи помічника?

- Якими спочатку були стосунки між Робінзоном і П'ятницею? Чому саме такі: господар і раб?

- Чи змінюється з часом Робінзонове сприйняття індіанця? Що вплинуло на це? Чи можемо ми сказати, що Робінзон перестав сприймати П'ятницю як раба і слугу?

- Прокоментуйте момент, коли П'ятниця розповідає Робінзону про врятованих його племенем європейців. Чи можна, спираючись на цей епізод, сказати, що Дефо закликав до гармонійного співіснування людей, які належать до різних культур? Чому ви так вважаєте?

- Прокоментуйте міркування Робінзона про варварські звичаї тубільців (с. 70). Чому його наміри покарати їх за людоджерство двічі змінюються?

- Прокоментуйте міркування Робінзона про власну схожість на короля (с. 72). Який секрет мирного гармонійного життя представників різних національностей, релігійних вірувань і культур відкривається в цьому епізоді?

Історико-культурний екскурс. Майже все XVII століття – це період збройного протистояння Великої Британії та Іспанської імперії за торговельне панування на морях та у Вест-Індії (так тоді називали Американський континенті прилеглі острови). Тобто, для англійця Робінзона врятований ним іспанець – представник ворожої країни.

- Як ви гадаєте, чому волею автора врятований Робінзоном від дикунів європейець виявився іспанцем, а не англійцем чи, приміром, французом або голландцем, які тоді теж панували на морських просторах? Що це дає нам для розуміння авторської позиції?

IV. Закріплення вивченого матеріалу, узагальнення та корекція знань.

Творчий переказ. 1. Складіть хронологічну таблицю перебування Робінзона Крузо на безлюдному острові і за її допомогою підготуйте розповідь про його життя на безлюдному острові. 2. Опишіть історію порятунку і співжиття на острові від імені П'ятниці. 3. Спираючись на матеріали розділу «Міф і література», спробуйте самі відтворити міф, який виник в індіанців, які врятувалися після відвідин острова Робінзона Крузо.

Узагальнююча бесіда.

- Чи можна сказати, що Робінзон Крузо, влаштувавши свій побут, був щасливий на острові? Чому?

- За яких обставин Робінзон уперше зустрівся з П'ятницею? Чому він його врятував?

- Як Робінзон вибудовує свої стосунки з урятованим? Який вплив мав Робінзон на П'ятницю? Як впливав П'ятниця на Робінзона?

- Як склалася подальша доля Робінзона і П'ятниці?

V. Підбиття підсумків, рефлексія. Прийом «Щоденник». Установити гармонійні стосунки самим із собою означає зробити вагомий внесок у своє здоров'я та свій саморозвиток. Рефлексія — це процес самоаналізу власної діяльності та розбір допущених у чомусь помилок. Помилятися – це нормально, адже аналізуючи і виправляючи помилки, людина вдосконалюється. Робінзон використовує один з дійових методів рефлексії - веде щоденник.

Не обов'язково це має бути детальний опис усього дня чи певної справи. Зафіксуйте свої враження у «щоденнику уроку» одним-двома реченнями.

Працюємо вдома. Виконайте завдання 1 – 3 на с. 75 підручника.